

Boeken

Toen Richard Florida elf jaar geleden *The rise of the creative class* publiceerde, was dat niet het eerste boek over de creatieve economie. Toch werd pas met dat boek dit thema definitief op de agenda gezet. Dat bezorgde zowel onderzoekers als stedelijkbeleidsmakers over de hele wereld het nodige werk. Bijzonder was vooral dat Florida cultureel klimaat, tolerantie en diversiteit hoog op de prioriteitenlijst zette, want steden met veel theater, immigranten en homo's bleken het meest innovatief en welvarend. Tot in Singapore wilde men opeens meer spektakel en diversiteit. Het Nederlandse CPB bleef niet achter en ging meten in welke mate cultuur de waarde van het vastgoed in de omgeving deed toenemen. Er was veel kritiek op Florida's brede afbakening van de 'creatieve klasse' – rond de eeuwwisseling niet minder dan dertig procent van de Amerikaanse beroepsbevolking. Maar de relevantie van het begrip werd sindsdien herhaaldelijk bewezen. Zo berekenden in Nederland Marlet en Van Woerkens van de Atlas voor Gemeenten dat de aanwezigheid van deze – weliswaar door hen smaller gedefinieerde – klasse in Nederlandse regio's significanter meer correleerde met economische groei dan de aanwezigheid van enige andere beroepsgroep (hooggeschoolden inclusief).

Afgelopen jaar heeft Florida een geheel herziene editie van zijn boek uitgebracht en eerlijk gezegd vind ik het overtuigender dan de eerste publicatie. Dat komt in sterke mate door het vele onderzoek dat in het voorbije decennium zowel door zijn eigen groep (nu in Toronto) als door anderen over dit thema is gepubliceerd. Het boek laat zien dat ook in de Verenigde Staten de creatieve klasse is getroffen door de economische crisis, maar veel minder dan de arbeiders- en de dienstenklasse – de andere twee grote klassen die Florida onderscheidt. Op het dieptepunt van de crisis in 2009 liep de werkloosheid bij de creatieven op tot slechts 4,4 procent, tegenover 9 procent in de diensten- en 15,2 procent in de arbeidersklasse. Zelfs de minstverdienende groepen van de creatieve klassen (kunstenaars en onderwijzers) verdienden in 2010 gemiddeld de helft meer dan arbeiders en bijna het dubbele van wat mensen in de dienstensectoren mee naar huis namen. Florida maakt in zijn nieuwe boek ook aannemelijk dat zijn klassenindeling relevanter is dan het opleidingsniveau, want het leidt tot

Auteur **Richard Florida**

Titel **The rise of the creative class revisited**

Uitgever **Basic Books**

Jaar **2013**

DANY JACOBS

Hoogleraar aan de Universiteit

van Amsterdam en lector bij de ArtEZ

hogeschool voor de kunsten en de Hogeschool

van Arnhem en Nijmegen

een tegencultuur van bohemiens met die van anarchistische IT-hackers, het meeste nog in Californië. Ik denk dat dit verhaal nog steeds opgaat, zeker als je kijkt naar de Californische omgangsvormen en stijl die door creatieven over de hele wereld zijn overgenomen. Veel managers en ambtenaren hebben daar nog steeds moeite mee.

Bijzonder interessant is ook het nieuwe hoofdstuk 17, 'The inclining significance of class'. Florida koppelt zijn verhaal hier met een analyse zoals die van Andrew Gelman in *Red state, blue state, rich state, poor state* (2009). Zwart-wit komt het erop neer dat de Amerikaanse staten waar de verbinding tussen de traditionele en de creatieve sectoren niet tot stand komt, economisch wegzakken en cultureel verzanden in een defensief Republikeins conservatisme met bijvoorbeeld ook relatief meer doden als gevolg van schietpartijen. In de staten waar die verbinding wel tot stand komt, gaat het daarentegen zowel economisch als cultureel goed. Daar is een positieve dynamiek, die met de nodige statistieken wordt onderbouwd. Beleidsmakers die nog steeds met veel scepsis tegen het verhaal over de creatieve economie aankijken, moeten vooral dit hoofdstuk goed tot zich door laten dringen.

Ik kan me inbeelden dat veel mensen niet de neiging hebben de herziene editie van een boek ter hand te nemen. Beroepshalve voelde ik me toch verplicht te zien wat Florida voor nieuws te melden had. Zoals u merkt, had ik daar geen spijt van.